

изглед охрабрује податак да се у септембру од 10.185 регрута на служење војног рока у јединице Војске јавило 85,03 одсто. Стиче се утисак да је, коначно, превазиђен проблем лоше попуњености војничких састава, са којим смо се месецима уназад сусретали. Поређења ради, у марту је 62 одсто од планираног броја регрута обукло војничку униформу, а у јуну је та цифра износила 49,1 одсто.

Детаљнија квантитативна анализа септембарског упута, како се то стручном војном терминологијом каже, показала је неравномеран одзив регрута на територији двеју република. Потребне јединица су махом задовољене у Србији, а не и у Црној Гори. Из Војног округа Ниш је чак 102 одсто регрута упућено на служење војног рока. Београдску регрутну популацију издваја чињеница да је 63,62 одсто примило позиве за војску, док је у Новом Саду та бројка достигла 99 одсто.

Насупрот томе, од 5.619 послатих позива за служење војног рока, у подгоричком војном округу уручена су свега 773, јер су младићи најчешће одбијали да их приме. Само 26,17 одсто њих се одазвало војној обавези.

У септембру су, такође због повећаног интересовања, 202 регрута са завршеним техничким и медицинским факултетима упућена у школе резервних официра, иако је планирано 185 места. Служење војног рока у цивилној служби започело је и 1.497 младића.

Поменута статистика више скрива но што појашњава стварне проблеме и нераумења и државе, и грађана Србије и Црне Горе, када је реч о војној обавези.

Званична најаву да ће војни рок са оружјем убудуће трајати шест месеци, био је вероватно основни разлог повећаног одзива регрута последње генерације. Наравно, он је последица и квалитетнијег рада војнотериторијалних састава током регрутације, посебно после изведених организационих промена, које је наметнула реформа система одбране. Такође је сарадња војних округа, одсека и одељака са локалним институцијама, која није законом дефинисана, у Србији била далеко осмишљенија и ефикаснија.

А у Црној Гори одлазак младића на служење војног рока све више поприма политички призвук. Тамошњи цивилни органи нису реаговали у ситуацијама када регрути избегавају војну обавезу, нити су их правовремено позивали на служење војног рока. Као разлог наводили су да ВССЦГ није измирила новчане обавезе. Да би се колико-толико превазишли настали проблеми надлежни су одлучили да послове регрутације и упућивања на служење војног рока у децембру самостално изведу црногорски републички органи.

Без обзира на то што се и такозвано цивилно служење у првом реду директно одражава на број војника у једини-

цама, нужно је изједначити услове под којима те две категорије регрута одужују војну обавезу. Пренаглашавање вредности и права било ког модела води њиховом непотребном деградацијом. Посве је јасно да садашња Уредба о служењу војног рока у цивилној служби, иако најлибералнија у Европи, није у пракси онаква каква треба да буде. Још један од парадокса јесте да ни недавне измене Уредбе нису обезбедиле да се на њу позивају истински приговорачи са вести.

Како још од старешина Управе за обавезе одбране сазнајемо, близу 80 одсто новчаних средстава за послове

војне обавезе користи се за путне трошкове и плате војника на одслужењу војног рока у цивилној служби. Јер предузећа у којима су они ангажовани одбијају да такве трошкове надокнаде Војсци, иако их

закон на то обавезује. Није ретко да од цивилних војника у својим саставима и одустану, уколико их морају платити.

Иако је јасно да иза различитих и бројних законских одлука и потеза стоје нико други до државне институције, здравом памети се не може отети закључак да смо на путу превазилажења недоумица у области војне обавезе напросто залутали. Свакако да томе у прилог говори и однос јавности према најважнијој институцији система одбране земље. Да углед ВССЦГ није као што је био допринеле су не само године професионалних неуспеха, пољугане животне вредности и социјални колорит, већ понајвише језик манипулација. Тек бројне афере које се из дана у дан везују за

име Војске све више буде сумње неупућених и плене погледе злонамерних.

Може ли се онда олако наслутити сагласје некада општеприхваћеног доброг обичаја: радо Србин иде у војнике и неких нових нормативних решења. Очито – тешко. Данас се слободно прихватање дужности код млађих нараштаја скоро не разликује од логике морања. А служење војног рока за сада, ипак, није ништа друго до право и незаобилазна обавеза. У том огледалу, са присилом или без ње, вероватно ћемо се још дуже време препознавати. Груба реалност у којој смо се затекли може се превазићи само сусретом свих разлика и неретко наметнутих опредељења. У томе, наравно, једина наша залага за будућност мора остати безбедност земље, негде између потреба и жеља, престопа и добрих намера. Онај који би хтео да сазна правац свих стаза, говорио је Момчило Настасијевић, окретаће се око самога себе у једном вечитом и стално вртоглавом крају сумњи и противречности. Ваљало би да такву стазу, на којој су нам се кораци изгубили и заплели, што пре и сами претрчимо. ■

Владимир ПОЧУЧ

НА МАРГИНИ ВОЈНЕ ОБАВЕЗЕ

СТАЗА ИЗГУБЉЕНИХ КОРАКА

С ОНЕ СТРАНЕ

